

ประชาธิปไตย เสรีภาพสื่อ และการคอร์รัปชัน:
กรณีศึกษาประเทศอเมริกาใต้

Democracy, Press Freedom, and Corruption: Case of South American Nations

ชิตตะวัน ชนะกุล

Chittawan Chanagul

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Faculty of Economics, Kasetsart University

E-mail: fecocwc@ku.ac.th

Received August 7, 2023; Revised September 11, 2023; Accepted October 6, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดการคอร์รัปชันในกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ การศึกษาใช้ข้อมูลรายปีระหว่างปี ค.ศ. 2005–2021 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีแบบพาแนล ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลองแบบ Random Effects มีความเหมาะสมมากกว่า สำหรับตัวแปรที่ส่งผลให้การคอร์รัปชันลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ประชาธิปไตย สัดส่วนประชากรอายุ 65 ปี ขึ้นไป เสรีภาพทางการค้า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว และการใช้จ่ายของรัฐบาลด้านการทหาร ในขณะที่เสรีภาพสื่อไม่มีผลต่อการคอร์รัปชันอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: คอร์รัปชัน; เสรีภาพสื่อ; ประชาธิปไตย

Abstract

This study seeks to find out factors determining corruption in South American nations. To achieve objective, descriptive statistics is provided and followed by panel analysis. The findings drawn from this study suggest that Random Effects model is more appropriate. The results show that democracy, ratio of people older than 65, ratio of government expenditure on military, trade openness as well as GDP per capita reduce the corruption in South American nations. Press freedom, on the contrary, does not have a significant impact on the corruption.

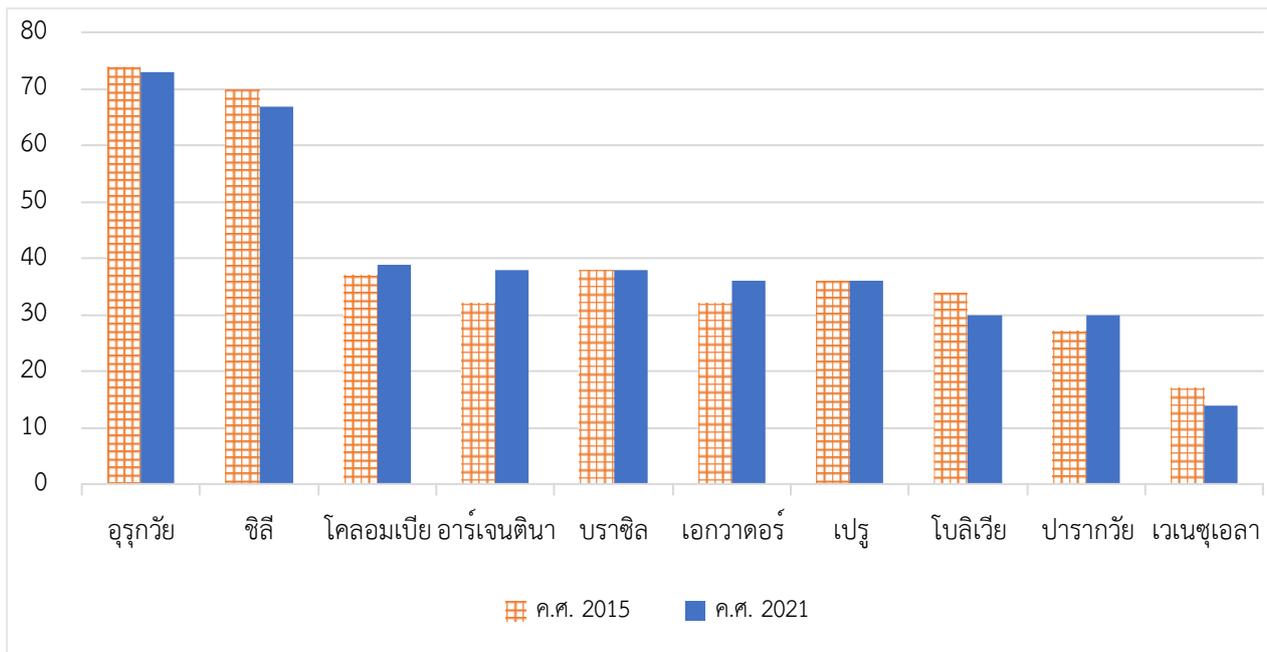
Keywords: Corruption; Press Freedom; Democracy

บทนำ

คอร์รัปชันเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน กล่าวคือ การคอร์รัปชันส่งผลเสียต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในประเทศหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นการที่ภาครัฐมีรายได้ต่ำลง การใช้จ่ายภาครัฐที่ไม่มีประสิทธิภาพ และการที่ภาคเอกชนมีแรงจูงใจในการลงทุนลดลง โดยเฉพาะในด้านงานวิจัยและนวัตกรรม โดยพบว่าประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อหัวสูงมักเป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชันต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยส่วนใหญ่ที่พบว่า การคอร์รัปชันส่งผลทางลบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (Gaspar & Hagan, 2016)

กลุ่มประเทศในทวีปอเมริกาใต้มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่เป็นลำดับที่ 6 ของโลก มีสัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในปี ค.ศ. 2021 ที่ 134 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี ค.ศ. 2020 ร้อยละ 74 (UNCTAD, 2022) ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประเทศในภูมิภาคนี้มีการปฏิรูปเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศ เมื่อพิจารณาประเด็นการคอร์รัปชันจากดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index: CPI)¹ ภาพที่ 1 พบว่า ในปี ค.ศ. 2021 ประเทศที่มีค่า CPI สูงกว่า 50 ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มที่มีการคอร์รัปชันที่ต่ำ ได้แก่ ประเทศอูรุกวัย และประเทศชิลี โดยมีค่า CPI เท่ากับ 73 และ 67 ตามลำดับ ถูกจัดอยู่ลำดับที่ 18 และ 27 ประเทศที่มีการคอร์รัปชันต่ำที่สุดจากจำนวนทั้งหมด 180 ประเทศ ในขณะที่ประเทศโคลอมเบียมีค่า CPI ที่ 39 ประเทศอาร์เจนตินาและประเทศบราซิลมีค่า CPI เท่ากันที่ 38 ประเทศเอกวาดอร์และประเทศเปรูมีค่า CPI เท่ากับ 36 ในขณะที่ประเทศโบลิเวีย ประเทศปารากวัย และประเทศเวเนซุเอลา จัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีค่า CPI ต่ำที่สุด โดยประเทศโบลิเวียและประเทศปารากวัยมีค่า CPI ที่ 30 และประเทศเวเนซุเอลาที่ 14 ดังนั้น จึงเป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชันสูงที่สุด 3 ลำดับแรกในภูมิภาคนี้ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบปี ค.ศ. 2015 และปี ค.ศ. 2021 พบว่า ประเทศโคลอมเบีย ประเทศอาร์เจนตินา ประเทศเอกวาดอร์ และประเทศปารากวัย มีพัฒนาการที่ดีขึ้น นั่นคือ มีดัชนีการรับรู้คอร์รัปชันปี ค.ศ. 2021 ที่สูงขึ้น ในขณะที่ประเทศอูรุกวัย ประเทศชิลี ประเทศโบลิเวีย และ ประเทศเวเนซุเอลา มีพัฒนาการที่แย่ลง สำหรับดัชนีการรับรู้คอร์รัปชันของประเทศบราซิลและประเทศเปรูไม่เปลี่ยนแปลง

¹ ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index: CPI) มีค่าระหว่าง 0-100 โดยค่าที่สูงแสดงการคอร์รัปชันที่ต่ำ

ภาพที่ 1 ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index: CPI) ปี ค.ศ. 2015 และ 2021

ที่มา: Transparency International (2021)

การมีสถาบันที่มีธรรมาภิบาลที่ดีเป็นหัวใจสำคัญในการควบคุมการคอร์รัปชัน โดยประชาธิปไตยและสื่อเป็นตัวแปรด้านสถาบันที่เชื่อกันว่ามีผลต่อการลดการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศ สำหรับประชาธิปไตยเป็นกฎเกณฑ์และระเบียบวิธีปฏิบัติที่ส่งผลต่อการปกป้องเสรีภาพของพลเมือง ในสังคมที่เป็นแบบประชาธิปไตย ตัวแทนฝ่ายนิติบัญญัติและบริหารได้รับอำนาจจากประชาชนและใช้อำนาจดังกล่าวเพื่อประโยชน์ของประชาชน และประชาชนสามารถลงโทษผู้แทนปวงชนที่ประพฤติมิชอบโดยการไม่ลงคะแนนเสียงให้ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ดังนั้น โดยหลักแล้ว การคอร์รัปชันน่าจะมีโอกาสเกิดในประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยได้ต่ำกว่า

เมื่อพิจารณาบทบาทของสถาบันสื่อที่ส่งผลในการลดการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศ United Nations Office of Drugs and Crime (UNODC, 2021) อธิบายว่า สื่อมีความสำคัญในการขัดขวางการทุจริต ทำให้การบริหารงานของภาครัฐและภาคเอกชนมีความโปร่งใส งานวิจัยหลายชิ้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเสรีภาพสื่อกับการคอร์รัปชัน (Fardigh et al., 2011) เพราะสื่อเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตในกิจกรรมของรัฐที่มักมีความไม่ชัดเจน รวมถึงมีบทบาทสำคัญในการเปิดโปงการคอร์รัปชันสู่สาธารณะ

แม้ว่าผลการศึกษาส่วนใหญ่ในประเทศพัฒนาแล้วชี้ว่า ระดับประชาธิปไตยรวมทั้งเสรีภาพสื่อมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อการคอร์รัปชันในประเทศ (Suphachalasai, 2005; Kunicova & Rose-Ackerman, 2005; Lederman et al., 2005) การศึกษาในประเทศดังกกล่าวยังมีความไม่ชัดเจน

โดยเฉพาะในกรณีประเทศกำลังพัฒนา (Jetter et al., 2015) งานวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชาธิปไตย เสรีภาพสื่อ และการคอร์รัปชัน โดยใช้ข้อมูลกลุ่มประเทศในภูมิภาคอเมริกาใต้ที่มีประชากรมากกว่า 1 ล้านคน ซึ่งประกอบไปด้วย ประเทศอาร์เจนตินา โบลิเวีย บราซิล ชิลี โคลอมเบีย เอกวาดอร์ ปารากวัย เปรู อุรุกวัย และเวเนซุเอลา

โดยค่าระดับประชาธิปไตยที่ใช้ในงานวิจัยเล่มนี้คือดัชนีประชาธิปไตยจัดทำโดย The Economist Intelligence Unit² และเพื่อให้มั่นใจว่าผลการศึกษาที่ได้มีความเที่ยงตรง และสามารถเชื่อถือได้ ผู้วิจัยได้ใช้ค่าประชาธิปไตย Polity³ ซึ่งจัดทำโดยองค์กร Center for Systemic Peace ซึ่งเป็นค่าระดับประชาธิปไตยที่บ่งชี้ลักษณะระบอบการเมืองของประเทศต่างๆ นับจากอดีตถึงปัจจุบัน เป็นดัชนีที่ให้ความสำคัญต่อคุณภาพของการปกครองโดยภาครัฐว่ามีลักษณะประชาธิปไตยหรือเผด็จการ โดยวัดจากสามด้านสำคัญ ได้แก่ วิธีการในการเข้ามาปกครองของฝ่ายบริหาร การจำกัดอำนาจการบริหาร และการแข่งขันทางการเมือง (Center for Systemic Peace, 2021)

สำหรับดัชนีเสรีภาพสื่อที่นำมาใช้ในการศึกษาจัดทำขึ้นโดย RSF Reporters without Borders ซึ่งเป็นดัชนีเสรีภาพสื่อที่ใช้อย่างแพร่หลาย⁴ นอกจากนี้ การศึกษาครั้งนี้ยังมีการควบคุมตัวแปรด้านอื่นๆ ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาได้ข้อสรุปว่าส่งผลต่อการคอร์รัปชัน ได้แก่ การเปิดประเทศ (Brunetti & Weder, 2003; Treisman, 2000; Herzfeld & Weiss, 2003) ระดับการพัฒนาของประเทศ (Brown et al., 2005) ลัทธิชาตินิยม (Tittle, 1980) รวมถึงการใช้จ่ายของรัฐบาลด้านการป้องกันประเทศ (Treisman, 2000)

การวิจัยโดยใช้ข้อมูลของกลุ่มประเทศนี้จะนำมาซึ่งข้อสรุปที่ชัดเจนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการคอร์รัปชันของกลุ่มประเทศดังกล่าว รวมถึงเป็นตัวช่วยของประเทศไทยที่มีลักษณะของความเป็นประชาธิปไตยและสื่อมวลชนที่คล้ายคลึงกัน เพื่อในที่สุดแล้วสามารถเป็นแนวทางสำหรับ

² ดัชนีชี้วัดความเป็นประชาธิปไตยของประเทศจัดทำขึ้นโดย Economist Intelligence Unit (EIU) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ กระบวนการเลือกตั้งและความหลากหลายทางการเมือง (electoral process and pluralism) สิทธิพลเมือง (civil liberties) หน้าที่ของรัฐบาล (functioning of government) ความมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation) และวัฒนธรรมทางการเมือง (political culture) โดยดัชนีประชาธิปไตย EIU ที่มีค่ามากกว่า 8 – 10 ถูกจัดว่าเป็น ประชาธิปไตยเต็มใบ (full democracy) ค่ามากกว่า 6 จนถึง 8 เป็นประชาธิปไตยที่มีข้อบกพร่อง (flawed democracy) ค่ามากกว่า 4 จนถึง 6 เป็นรูปแบบผสม (hybrid regime) และค่าเท่ากับหรือต่ำกว่า 4 เป็นแบบเผด็จการ (authoritarian)

³ ค่า Polity มีค่าตั้งแต่ -10 ถึง 10 โดยค่าที่สูงหมายถึงเป็นระบอบที่มีความประชาธิปไตยสูง โดยค่าตั้งแต่ -10 ถึง -6 ถูกจัดว่าเป็น autocracies -5 ถึง 5 เป็น anocracies และ 6-10 เป็นประชาธิปไตย democracies

⁴ เป็นภาพรวมของสถานการณ์ด้านสื่อมวลชนใน 180 ประเทศระหว่างเดือนมกราคม-ธันวาคมก่อนปีที่ทำการศึกษา การจัดอันดับของดัชนีขึ้นอยู่กับคะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 100 ที่กำหนดให้กับแต่ละประเทศ โดย 100 คือคะแนนที่ดีที่สุด (ระดับเสรีภาพสื่อสูงสุด) และ 0 คือคะแนนที่ต่ำที่สุด คะแนนนี้คำนวณจากสององค์ประกอบ ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงปริมาณถึงจำนวนการละเมิดต่อนักข่าว และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพของสถานการณ์ด้านเสรีภาพสื่อในแต่ละประเทศ อิงตามคำตอบของผู้เชี่ยวชาญด้านเสรีภาพสื่อ ได้แก่ นักข่าว นักวิจัย นักวิชาการ และนักปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยประเมินจาก 5 องค์ประกอบที่สะท้อนถึงสถานการณ์เสรีภาพสื่อ: บริบททางการเมือง กรอบกฎหมาย บริบททางเศรษฐกิจ บริบททางสังคมวัฒนธรรม และความปลอดภัย

การวางนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมถูกต้อง อันจะทำให้การคอร์รัปชันในประเทศลดต่ำลงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดการคอร์รัปชันในกลุ่มประเทศอเมริกาใต้

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาใช้ข้อมูลประเทศที่อยู่ในภูมิภาคอเมริกาใต้จำนวน 10 ประเทศ ประกอบด้วย อาร์เจนตินา โบลิเวีย บราซิล ชิลี โคลอมเบีย เอกวาดอร์ ปารากวัย เปรู อุรุกวัย และเวเนซุเอลา ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลรายปี ระหว่างปี ค.ศ. 2005–2021

การทบทวนวรรณกรรม

1. ความสัมพันธ์ระหว่างประชาธิปไตยและการคอร์รัปชัน

ประชาธิปไตยเป็นตัวแปรที่เชื่อกันว่ามีผลต่อการลดการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศ ประชาธิปไตยเป็นกฎเกณฑ์และระเบียบวิธีปฏิบัติที่พัฒนาสถาบันในประเทศ ซึ่งส่งผลต่อเนื่องในการปกป้องเสรีภาพของพลเมือง กล่าวคือ ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มคนส่วนใหญ่ในประเทศ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต้องมีการเลือกตั้งที่เป็นธรรม ปราศจากการแทรกแซง และยังเป็นรูปแบบการปกครองที่ปกป้องคนส่วนน้อยและเคารพสิทธิมนุษยชนเป็นพื้นฐาน (Kekic, 2007) ในสังคมที่เป็นแบบประชาธิปไตย ตัวแทนฝ่ายนิติบัญญัติและบริการได้รับอำนาจจากประชาชนและใช้อำนาจดังกล่าวเพื่อประโยชน์ของประชาชนเช่นกัน ผลการศึกษาที่ผ่านมาชี้ว่า ระดับประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อการคอร์รัปชันในประเทศ (Suphachalasai, 2005; Lederman et al, 2005) ในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประชาธิปไตยและการคอร์รัปชัน ประเทศที่มีระดับประชาธิปไตยที่ต่ำถึงปานกลาง มักจะมีการคอร์รัปชันที่สูง ด้วยเหตุผลที่ว่า เมื่อประเทศได้เริ่มต้นมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยนำเอาวิธีการเลือกตั้งมาใช้ในการคัดสรรผู้ที่จะไปทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงในการบริหารประเทศ แต่ประชาธิปไตยซึ่งนำเอาการเลือกตั้งเข้ามาดังกล่าว ยังไม่ได้เป็นลักษณะระบอบประชาธิปไตยที่เอื้ออำนวยให้มีความโปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น ในระดับประชาธิปไตยที่ต่ำนี้จึงมักมีการคอร์รัปชันที่สูง สืบเนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายในประเทศไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ประชาธิปไตยที่เพิ่มขึ้น นำมาซึ่งเสรีภาพในการแสดงออก รวมถึงเสรีภาพในการรวมกลุ่ม ซึ่งหมายถึงการที่รัฐไม่ได้มีอำนาจอย่างเบ็ดเสร็จในการควบคุมแจกเช่น ในระบอบเผด็จการ ดังนั้น เมื่อประชาชนมีเสรีภาพในการแสดงออกและการรวมกลุ่มเพิ่มขึ้น จากความเป็นประชาธิปไตยที่เพิ่มขึ้นในระยะเริ่มต้น ส่งผลให้บุคคลที่มีความประสงค์จะทำผิดกฎหมายสามารถ

เข้าถึงเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐได้ง่ายและเป็นระบบมากขึ้น นอกจากนี้ การที่มีข้อมูลแพร่หลายมากขึ้น แต่ขาดซึ่งความโปร่งใสในการบริหารงานภาครัฐ อาทิ การจัดซื้อจัดจ้าง การใช้จ่ายงบประมาณในโครงการต่างๆ ของรัฐ ย่อมก่อให้เกิดโอกาสในการแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจ กล่าวโดยสรุป ในระยะที่ระดับประชาธิปไตยมีค่าต่ำถึงปานกลาง ต้นทุนของบุคคลในการคอร์รัปชันมีค่าต่ำเมื่อเทียบกับระบอบเผด็จการอย่างเบ็ดเสร็จ ดังนั้น การคอร์รัปชันจึงเกิดอย่างแพร่หลาย ณ ระดับประชาธิปไตยที่ไม่สามารถทำให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารราชการของประเทศ (McMann et al., 2017)

อย่างไรก็ดี เมื่อเสรีภาพในการแสดงออกและการรวมกลุ่มเพิ่มมากขึ้นจนถึงจุดหนึ่ง บุคคลแต่ละหน่วยในสังคมมองเห็นร่วมกันว่า ความโปร่งใสและความเชื่อถือได้ในการทำธุรกรรมเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงมีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ จึงเกิดเป็นกลไกในการตรวจสอบ ทำให้การคอร์รัปชันผ่านการแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจไม่สามารถทำได้ง่ายอีกต่อไป กล่าวคือ เมื่อสื่อมีเสรีภาพในการเผยแพร่ข้อมูล ประชาชนจำนวนมากย่อมรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตอย่างต่อเนื่อง ผ่านเสรีภาพที่มีอย่างเต็มที่ในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้ประชาชนในวงกว้างมีพฤติกรรมร่วมกันในการต่อต้านการคอร์รัปชัน การตรวจสอบของสังคมดังกล่าวทำให้การทุจริตของรัฐบาล ผู้บังคับใช้กฎหมาย ศาล ข้าราชการ ทำได้ยากขึ้น การตรวจสอบในแนวตั้ง (vertical accountability) ทำให้บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งไม่สามารถทำการทุจริตคอร์รัปชันได้ง่าย กล่าวโดยสรุป ประชาธิปไตยในระดับต่ำทำให้การคอร์รัปชันเพิ่มขึ้น แต่เมื่อถึง ณ จุดหนึ่งที่สังคมมีความเป็นประชาธิปไตยที่แพร่หลายเป็นวัฒนธรรมของประชาชน ระดับประชาธิปไตยที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้การคอร์รัปชันลดลง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างเสรีภาพของสื่อและการคอร์รัปชัน

Becker (1968) นำเสนอแบบจำลองของการเกิดอาชญากรรม โดยบุคคลที่จะเป็นอาชญากรจะพิจารณาเปรียบเทียบต้นทุนที่คาดหวังของการทำผิดกฎหมายกับผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการทำผิดกฎหมาย โดยคนจะตัดสินใจทำผิดกฎหมายน้อยลงหากบทลงโทษหรือความน่าจะเป็นในการถูกจับได้สูง ในประเด็นดังกล่าว สื่อเป็นตัวกลางในการทำให้การทุจริตคอร์รัปชันได้รับการเปิดเผยมากขึ้น นอกจากนี้ การเปิดเผยข้อเท็จจริงการทำผิดกฎหมายดังกล่าว ยังทำให้เกิดต้นทุนด้านชื่อเสียงสำหรับผู้ที่ทำผิดกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ สื่อที่มีเสรีภาพในการเปิดเผยข้อเท็จจริงย่อมเป็นตัวจักรสำคัญในการยับยั้งการกระทำทุจริตของบุคคล โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ซึ่งผลการศึกษาส่วนใหญ่เป็นไปตามคำกล่าวอ้างข้างต้น (Binhadab et al., 2021)

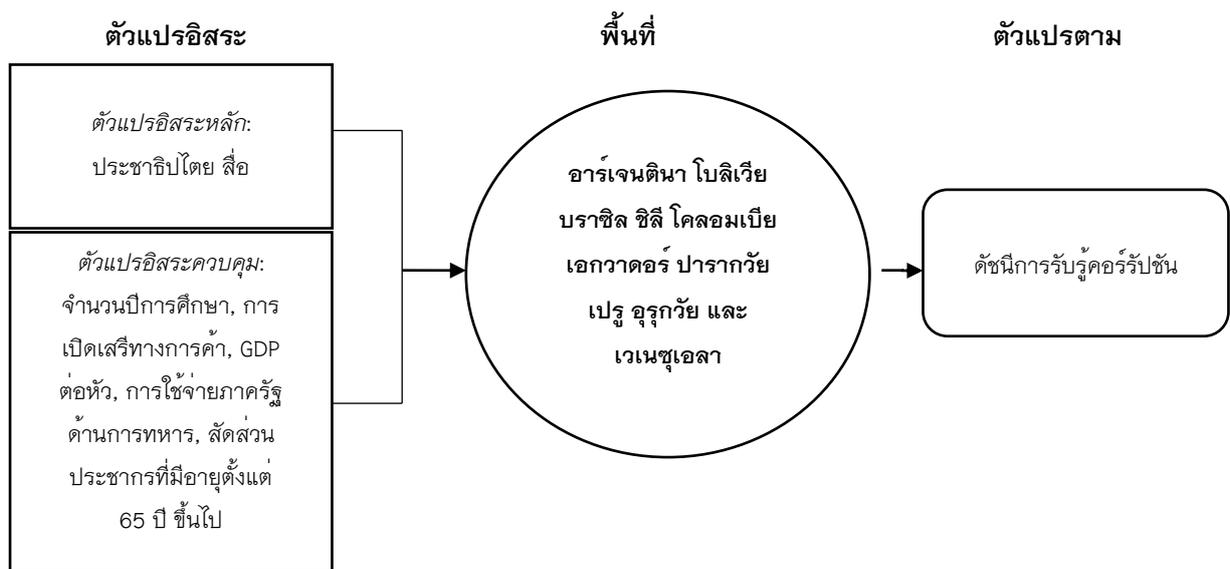
นอกจากนี้ Staphenurst (2000) จำแนกผลกระทบที่จับต้องได้ (ทางตรง) และผลกระทบที่จับต้องไม่ได้ (ทางอ้อม) ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่สื่อมีความพยายามในการตรวจจับการทุจริต ตัวอย่างของผลกระทบที่จับต้องได้ของการเปิดเผยการทุจริตของสื่อ ได้แก่ การปลุกกระตมความไม่พอใจของประชาชนต่อการทุจริตในรัฐบาล การบังคับถอดถอนและการลาออกของเจ้าหน้าที่ที่ทุจริต การกระตุ้นให้มีการสอบสวนอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการทุจริต และการกระตุ้นให้ประชาชนกดดันให้เกิดการ

ปฏิบัติการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ สำหรับตัวอย่างของผลกระทบที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ การสร้างความตระหนักรู้แก่สาธารณชนเกี่ยวกับการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่อ่อนแอ และความจริงที่ว่า การแข่งขันทางเศรษฐกิจที่มากขึ้นจะก่อให้เกิดความโปร่งใสและสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตรวจสอบการทุจริต ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลให้การทุจริตคอร์รัปชันในสังคมลดลง

จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ตัวแปรประชาธิปไตยและเสรีภาพของสื่อจึงถูกนำมาใช้เป็นตัวแปรอิสระหลักในแบบจำลองการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคอร์รัปชัน นอกจากนี้ ผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การใช้จ่ายของรัฐด้านการทหาร (Treisman, 2000) สัดส่วนผู้สูงอายุ (Tittle, 1980) ระดับรายได้เฉลี่ยและระดับการศึกษา (Brown et al., 2005) มีผลทำให้การคอร์รัปชันลดลง ดังนั้น ตัวแปรควบคุมเหล่านี้จะถูกนำมาใช้ในแบบจำลองด้วย

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามทฤษฎีของความสัมพันธ์ระหว่างประชาธิปไตยและสื่อที่มีต่อการคอร์รัปชัน โดยมีรายละเอียดตามภาพที่ 4

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาจำแนกเป็นสองส่วนสำคัญ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปีของประเทศในกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ ระหว่างปี ค.ศ. 2005–2021 โดยดัชนีการรับรู้คอร์รัปชันเป็นตัวแปรตาม ในขณะที่ตัวแปรอิสระ ได้แก่ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร การใช้จ่ายของภาครัฐด้านการทหาร (ร้อยละของรายจ่ายรัฐบาลทั้งหมด) ผลิตภัณฑ์

มวบรวมภายในประเทศต่อหัว ดัชนีการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ สัดส่วนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป (ร้อยละของประชากรทั้งหมด) ดัชนีเสรีภาพสื่อ และดัชนีประชาธิปไตย ซึ่งข้อมูลตัวแปรเกี่ยวกับดัชนีการคอร์รัปชันนำมาจาก Transparency International ในขณะที่ข้อมูลด้านข้อมูลจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร นำมาจากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ สำหรับข้อมูลการใช้จ่ายของภาครัฐด้านการทหาร ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว ดัชนีการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ สัดส่วนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป นำมาจากธนาคารโลก ในขณะที่ดัชนีเสรีภาพสื่อ นำมาจาก RSF Reporters without Borders ส่วนข้อมูลดัชนีประชาธิปไตย นำมาจาก The Economist intelligence unit และ Center for Systemic Peace ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรตาม	สัญลักษณ์ที่ใช้	แหล่งที่มา
- ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน	COR	Transparency International
ตัวแปรอิสระ	สัญลักษณ์ที่ใช้	แหล่งที่มา
- จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร	SCHOOL	โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
- การใช้จ่ายของภาครัฐด้านการทหาร (ร้อยละของรายจ่ายของภาครัฐทั้งหมด)	MILITARY	ธนาคารโลก
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว	GDP	ธนาคารโลก
- ดัชนีการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ	TRADE	ธนาคารโลก
- สัดส่วนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป (ร้อยละของประชากรทั้งหมด)	AGE65	ธนาคารโลก
- ดัชนีเสรีภาพสื่อ	PRESS	RSF Reporters without Borders

ที่มา: จากการรวบรวมของผู้วิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพาแนล (Panel Analysis) โดยจะเริ่มต้นจากการนำข้อมูลอนุกรมเวลามาทดสอบความนิ่งของข้อมูลด้วยวิธี Panel Unit Root Test เพื่อทดสอบความมีเสถียรภาพของตัวแปร จากนั้นทำการประมาณแบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอย Panel Data 2 วิธี คือ Fixed Effects Model (FEM) และ Random Effects Model (REM) โดยทำการเลือกเอาผลการประมาณการจากวิธีที่เหมาะสม ว่าแบบจำลองใดเป็นแบบจำลองที่ให้การประมาณการที่ดีที่สุดขึ้น ด้วยวิธีการทดสอบ Hausman Test เพื่อเลือกผลการประมาณการเหมาะสมมาใช้ในการวิเคราะห์ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีรายละเอียดดังนี้

แบบจำลองที่ 1 ใช้ตัวแปรสะท้อนประชาธิปไตย (EIUDem) ของ The Economist Intelligence Unit

$$COR_{it} = \beta_0 + \beta_1 SCHOOL_{it} + \beta_2 MILITARY_{it} + \beta_3 GDP_{it} + \beta_4 TRADE_{it} + \beta_5 AGE65_{it} + \beta_6 PRESS_{it} + \beta_7 EIUDem_{it} + \beta_8 EIUDem_{it}^2 + \varepsilon$$

แบบจำลองที่ 2 ใช้ตัวแปรสะท้อนประชาธิปไตย (POLDem) ของ Center for Systemic Peace

$$COR_{it} = \beta_0 + \beta_1 SCHOOL_{it} + \beta_2 MILITARY_{it} + \beta_3 GDP_{it} + \beta_4 TRADE_{it} + \beta_5 AGE65_{it} + \beta_6 PRESS_{it} + \beta_7 POLDem_{it} + \beta_8 POLDem_{it}^2 + \varepsilon$$

กล่าวคือ ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีตัวแปรตาม (Dependent Variable: Y) คือ ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน (COR) สำหรับตัวแปรอิสระหลัก (Independent Variables of Interest) คือ ดัชนีประชาธิปไตย ซึ่งในแบบจำลอง 1 ใช้ EIUDem แบบจำลอง 2 ใช้ POLDem⁵ สำหรับตัวแปรควบคุมอื่นๆ ได้แก่ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร (SCHOOL) การใช้จ่ายของภาครัฐด้านการทหาร (MILITARY) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว (GDP) ดัชนีการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ (TRADE) สัดส่วนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป (AGE65) Press Freedom Index (PRESS)

ผลการวิจัย

ในส่วนนี้จะเป็นผลการศึกษาซึ่งแบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่ ค่าสถิติเบื้องต้นต่างๆ ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมด ส่วนที่สองเป็นการคาดประมาณแบบจำลอง ประกอบไปด้วยการทดสอบ Hausman Test และ Breusch and Pagan LM test เพื่อเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมในการคาดประมาณว่าควรใช้ Fixed Effects Model หรือ Random Effects Model รวมถึงการคาดประมาณสมการที่กำหนดดัชนีการคอร์รัปชันของประเทศในกลุ่มภูมิภาคอเมริกาใต้

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามีลักษณะเป็นข้อมูลพาแนล มิติภาคตัดขวางคือ ประเทศต่างๆ จำนวน 10 ประเทศในกลุ่มภูมิภาคอเมริกาใต้ ส่วนมิติด้านเวลาในแต่ละตัวแปรจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับจำนวนปีของข้อมูลที่เผยแพร่ โดยจากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงจำนวนตัวอย่างที่มากที่สุด คือ ตัวแปรดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน (COR) และตัวแปรสัดส่วนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป (AGE65) ซึ่งมีจำนวนที่เท่ากัน 170 ตัวอย่าง โดยที่ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ระดับ 39.02 ค่าสูงสุดเท่ากับ 76.00 และค่าต่ำสุดเท่ากับ 14.00 และสัดส่วนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ร้อยละ 8.21 ค่าสูงสุดเท่ากับ 15.27 และค่าต่ำสุดเท่ากับ 4.74 ในขณะที่ตัวแปรที่มีจำนวนตัวอย่าง

⁵ ทั้งนี้ ตัวแปรกำลังสองจะใส่เมื่อผล scatter plot แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าประชาธิปไตยและค่าคอร์รัปชันมีลักษณะเป็นแบบ Inverted U-Shape

น้อยที่สุด คือ ตัวแปรดัชนีเสรีภาพสื่อที่จำนวน 90 ตัวอย่าง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ระดับ 68.61 ค่าสูงสุดเท่ากับ 84.44 และค่าต่ำสุดเท่ากับ 50.90 เมื่อตรวจสอบปัญหา Multicollinearity พบว่า ตัวแปร EIUDem มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นในระดับที่สูง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากตัวแปร EIUDem เป็นตัวแปรหลักที่จะใช้ในการทดสอบ ดังนั้น จึงได้ทำการทดสอบแบบจำลองทั้งมีตัวแปร EIUDem และไม่มี EIUDem ผลปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษาความนิ่งของข้อมูล เริ่มต้นจากการนำข้อมูลอนุกรมเวลามาทดสอบด้วยวิธี Panel Unit Root Test ด้วยวิธี LLC Test (Levin et al., 2002) ซึ่งผลการทดสอบ LLC พบว่าในทุกชุดข้อมูลของตัวแปรปฏิเสณสมมติฐานหลัก H_0 ที่ว่าข้อมูลไม่มีความนิ่ง (non stationary) ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 กล่าวคือ ตัวแปรทุกตัวมีคุณสมบัติ Stationary ที่ระดับ Level หรือเป็น I(0) สำหรับการทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลอง โดยแบบจำลองที่ 1 ใช้ตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตยของ EIU ส่วนแบบจำลองที่ 2 ใช้ตัวแปรสะท้อนระดับประชาธิปไตยของ Polity จากนั้นนำผลการประมาณค่าสมการมาทดสอบด้วยวิธีทดสอบต่างๆ แสดงผลดังตารางที่ 3 ซึ่งผลสรุปว่า Random Effects Model มีความเหมาะสมมากที่สุดในการประมาณค่าแบบจำลองทั้งสอง

ตารางที่ 2 ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปร	จำนวน ตัวอย่าง	หน่วย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
COR	170	ระดับ	39.02	16.80	14.00	76.00
MILITARY	144	ร้อยละ	6.28	2.78	1.71	13.38
SCHOOL	150	ปี	8.60	1.14	6.30	11.05
GDP	163	ดอลลาร์สหรัฐ	8048.02	4367.16	1034.31	18703.86
TRADE	163	ร้อยละ	51.44	16.68	22.11	85.26
AGE65	170	ร้อยละ	8.21	2.73	4.74	15.27
PRESS	90	ระดับ	68.61	7.76	50.90	84.44
EIUDem	160	ระดับ	65.36	11.08	21.10	88.50
POLDem	140	ระดับ	7.45	2.75	-3.00	10.00

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบ Hausman test และ Breusch and Pagan LM test ของแบบจำลองที่ 1 และแบบจำลองที่ 2

ค่าสถิติ	แบบจำลองที่ 1 (EIU)	แบบจำลองที่ 2 (polity)
Hausman test	5.29	3.03
P-value	0.51	0.81
Breusch and Pagan LM test	189.50	207.04
P-value	0.00	0.00
	Random Effects	Random Effects

ที่มา: จากการคำนวณ

ในส่วนต่อไปจะเป็นผลการประมาณแบบจำลอง Random Effects เพื่อตรวจสอบตัวแปรที่มีผลต่อดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน (COR) อื่นๆ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเสรีภาพของสื่อและตัวแปรสะท้อนค่าความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระทั้งคู่ มีความสัมพันธ์กันมากกว่าร้อยละ 70 จึงไม่นำสองตัวแปรนี้ใส่ในสมการเดียวกัน

ตารางที่ 4 การประมาณสมการผลของระดับประชาธิปไตยต่อดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม: ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน (COR)		
	แบบจำลอง		
	1	2	3
GDP	0.0009*** (3.31)	0.0013*** (5.71)	0.0015*** (3.60)
MILITARY	1.5386*** (7.60)	2.1461*** (10.47)	1.8303*** (4.86)
SCHOOL	0.0597 (0.10)	-1.5947*** (-2.64)	-0.6935 (-0.82)
TRADE	0.2193*** (6.81)	0.1675*** (4.47)	0.2234*** (3.43)
AGE65	2.0451*** (5.37)	3.0084*** (8.66)	2.5306*** (3.55)
Press			0.2853 (1.03)
POLDem		2.7462*** (5.32)	
EIUDem	0.8730*** (5.99)		
Constant	-63.4079*** (-6.81)	-25.0842*** (-4.65)	-28.6999* (-1.90)
R-squared	0.89	0.87	0.89
Adjusted R-squared	0.88	0.86	0.88
F-statistics	163.08	134.31	80.20
Observations	126	126	63

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่า t-statistics ของค่าสัมประสิทธิ์ *, ** และ *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, 95 และ 99 ตามลำดับ

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 4 แบบจำลอง 1 แสดงผลการประมาณสมการผลของระดับประชาธิปไตย Economist Intelligence Unit (EIUDem) ต่อดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน แบบจำลอง 2 แสดงผลการประมาณสมการผลของระดับประชาธิปไตย POLDem ต่อดัชนีการรับรู้คอร์รัปชัน ในขณะที่แบบจำลอง 3 แสดงผลการประมาณสมการผลของเสรีภาพของสื่อต่อดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน หนึ่ง เมื่อพิจารณา Scatter Plot ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีประชาธิปไตยและดัชนีการรับรู้คอร์รัปชันพบว่า ไม่ได้มีความสัมพันธ์แบบ Inverted U-Shape ดังนั้น จึงไม่นำเอาตัวแปรประชาธิปไตยกำลังสองมาใส่ในสมการ ผลการศึกษาทั้งสามแบบจำลองพบว่า ตัวแปรประชาธิปไตยทั้ง EIUDem และ POLDem ผลิตร่วมกันมวลรวมภายในประเทศต่อหัว (GDP) การใช้จ่ายภาครัฐด้านการทหาร (MILITARY) การเปิด

เสรีทางการค้าระหว่างประเทศ (TRADE) สัดส่วนประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป (AGE65) ส่งผลให้การคอร์รัปชันลดลง (ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชันเพิ่มขึ้น) ในขณะที่เสรีภาพของสื่อ (PRESS) ไม่มีผลต่อการคอร์รัปชันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจมาจากข้อจำกัดของข้อมูล ที่เริ่มมีการเก็บข้อมูลตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013 นอกจากนี้ เนื่องจากเสรีภาพของสื่อมิได้สะท้อนคุณภาพของสื่อ จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เสรีภาพของสื่อที่สูงขึ้น มิได้ทำให้การคอร์รัปชันลดต่ำลง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ระดับประชาธิปไตยที่สูงขึ้นส่งผลให้การคอร์รัปชันลดลง (ดัชนีการรับรู้คอร์รัปชันเพิ่มขึ้น) สามารถอธิบายได้ว่า แม้การคอร์รัปชันสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในระบบประชาธิปไตยและระบบเผด็จการ การปกครองแบบประชาธิปไตยสามารถทำให้การคอร์รัปชันลดต่ำลงได้ เนื่องจากประชาชนสามารถลงโทษนักการเมืองที่ทุจริต โดยการไม่เลือกคนเหล่านั้นเข้าไปดำรงตำแหน่งทางนิติบัญญัติและบริหารในการเลือกตั้งครั้งต่อไป นอกจากนี้ ระบบประชาธิปไตยยังเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์ รวมถึงสื่อสามารถทำหน้าที่เปิดเผยข้อมูลการทุจริตสู่สังคม ทำให้การทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองทำได้ยากขึ้น (Pepinsky, 2022)

สำหรับการใช้จ่ายด้านการทหารมีผลทำให้การคอร์รัปชันลดลง ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ในประเทศที่การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ ประชาชน ข้าราชการ นักการเมือง ไม่ยำเกรงในกฎหมาย การที่รัฐบาลเพิ่มการใช้จ่ายด้านการทหาร เพื่อควบคุมการบริหารประเทศโดยเบ็ดเสร็จ อาจส่งผลให้การคอร์รัปชันในภาพรวมลดลง (Nurudeen & Staniewski, 2019) นอกจากนี้ ผลการศึกษาชี้ว่า สัดส่วนประชากรอายุมากกว่า 65 ปี มีผลทำให้การคอร์รัปชันลดลง ซึ่งอาจมาจากเหตุผลที่ว่า ผู้ที่มีอายุมากมักให้ความสำคัญกับการลงโทษทางสังคมมากกว่าบุคคลที่อายุน้อย เนื่องจากการทุจริตมีผลกระทบจากสังคมต่อบุคคลที่ทำ ในสังคมที่มีประชากรสูงอายุมากจึงมักมีการคอร์รัปชันที่ต่ำกว่า (Tittle, 1980; Torgler & Valev, 2006)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า เสรีภาพของสื่อมิได้สะท้อนคุณภาพของสื่อไม่ส่งผลต่อการลดการคอร์รัปชันในประเทศ นอกจากนี้ สัดส่วนประชากรอายุมากกว่า 65 ปี ยังมีส่วนในการทำให้ประเทศมีการคอร์รัปชันที่ลดลง เนื่องจากการที่บุคคลมีประสบการณ์มากขึ้น ตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้นย่อมทำให้การตัดสินใจในการทุจริตต่ำลง เนื่องจากผลกระทบจากมาตรการทางสังคม รวมถึงผลเสียในด้านความน่าเชื่อถือทางด้านหน้าที่การงานสูงกว่าในกรณีที่มีอายุต่ำกว่า และเป็นที่น่าสนใจว่า สัดส่วนการใช้จ่ายภาครัฐด้านการทหารต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่เพิ่มขึ้น มีผลทำให้การคอร์รัปชันในกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ลดลง

สรุป

ผลการศึกษาโดยใช้แบบจำลองทางสถิติพบว่า การเพิ่มขึ้นของระดับความเป็นประชาธิปไตย ผลิตรัฐธรรมนูญรวมภายในประเทศต่อหัว การค้าระหว่างประเทศ สัดส่วนประชากรอายุมากกว่า 65 ปี รวมถึงสัดส่วนการใช้จ่ายภาครัฐด้านการทหารต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีผลทำให้การคอร์รัปชันลดลง ในขณะที่เสรีภาพของสื่อไม่มีผลต่อการคอร์รัปชัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ระบบการศึกษาควรมีการให้ความรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ในระบอบประชาธิปไตยแก่คนในสังคม เพื่อให้การทุจริตคอร์รัปชันสามารถลดลงได้อย่างแท้จริง สำหรับเสรีภาพของสื่อในภูมิภาคนี้ไม่มีผลทำให้การคอร์รัปชันลดลง ซึ่งอาจมาจากสาเหตุที่ว่า ดัชนีเสรีภาพของสื่อมิได้สะท้อนคุณภาพของสื่อ ดังนั้น แต่ละประเทศจึงควรมีการพัฒนาคุณภาพของสื่อ นอกเหนือจากการลดการควบคุม หรือลดการจำกัดเสรีภาพของสื่อ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรนำดัชนีชี้วัดคุณภาพของสื่อมาใช้ในแบบจำลอง เพื่อให้ได้ข้อสรุปว่าคุณภาพของสื่อที่มากขึ้นจะส่งผลให้การคอร์รัปชันในประเทศลดลงอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ นอกจากนี้ควรนำเอาการใช้จ่ายของรัฐบาลด้านการศึกษามาใช้เพื่อทดสอบว่า การลงทุนของรัฐบาลด้านการศึกษาทำให้ประชากรมีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองที่ดี จนท้ายที่สุดทำให้การคอร์รัปชันลดลงได้หรือไม่ เช่นใด

เอกสารอ้างอิง

- Becker, G. S. (1968). Crime and punishment: An economic approach. *Journal of Political Economy*, 76, 169–217.
- Binhadab, N., Breen, M., & Gillanders, R. (2021). Press freedom and corruption in business–state interactions. *Economic Systems*, 45(4). Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.ecosys.2021.100922>
- Brown, D.S., Touchton, M. & Whitford, A.B. (2005). *Political polarization as a constraint on government: evidence from corruption on SSRN*. Retrieved from <http://ssrn.com/abstract=782845>.
- Brunetti, A., & Weder, B. (2003). A free press is bad news for corruption. *Journal of Public Economics*, 87(7–8), 1801–1824.

- Center for Systemic Peace. (2021). *The polity project*. Retrieved from <https://www.systemicpeace.org/polityproject.html>.
- Fardigh, M. A., Andersson, E., & Oscarsson, H. (2011). *Re-examining the relationship between press freedom and corruption*. Retrieved from https://www.gu.se/sites/default/files/2020-05/2011_13_fardigh_andersson_oscarsson_0.pdf.
- Gaspar, V., & Hagan, S. (2016). *Corruption: costs and mitigating strategies*. Retrieved from <https://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2016/sdn1605.pdf>.
- Herzfeld, T., & Weiss, C. (2003). Corruption and legal effectiveness: an empirical investigation. *European Journal of Political Economy*, 19(3), 621–632.
- Jetter, M., Agudelo, A. M., & Hassan, A. R. (2015). The effect of democracy on corruption: Income is key. *World Development*, 74, 286–304.
- Kekic, L. (2007). The economist intelligence unit's index of democracy. *The Economist*, 21, 1–11.
- Kunicova, J., & Rose-Ackerman, S. (2005). Electoral rules and constitutional structures as constraints on corruption. *British Journal of Political Science*, 35(4), 573–606.
- Lederman, D., Loayza, N. V., & Soares, R. R. (2005). Accountability and corruption: Political institutions matter. *Economics & Politics*, 17(1), 1–35.
- Levin, A., Lin, C.F., & Chu, C.S.J. (2002). *Unit root testing*. Retrieved from <https://estima.com/course/samples/PanelSampleChapter.pdf>
- McMann, K.M., Seim, B., Teorell, J., & Lindberg, S.I. (2017). *Democracy and corruption: A global time-series analysis with V-Dem data*. Retrieved from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2941979.
- Nurudeen, A., & Staniewski, M. (2019). Determinants of corruption in Nigeria: Evidence from various estimation techniques. *Economic Research–Ekonomiska Istraživanja*, 32(1), 3052–3076.
- Pepinsky, T. (2022). *Overview: Corruption and democracy in Asia*. In Pepinsky, T., Atienza, M.E.L., Hutchinson, F.E. & Hyeok, Y.K., Democracy. Retrieved from https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2022/12/FP_20221213_democracy_asia_corruption.pdf.
- Stapenhurst, R. (2000). *The media's role in curbing corruption*. Retrieved from <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=d999111cf4f9d758c4f54c4f8c4e452c2cc0801>.

- Suphachalasai, S. (2005). *Bureaucratic corruption and mass media*. Retrieved from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=722403.
- Tittle, C. (1980). *Sanctions and social deviance: The question of deterrence*. New York: Praeger.
- Torgler, B., & Valev, N. T. (2006). Corruption and age. *Journal of Bioeconomics*, 8(2), 133–145.
- Transparency International. (2021). *Full 2020 materials*. CPI Full Data Set. Retrieved from <https://www.transparency.org/en/cpi/2020>
- Treisman, D. (2000). The causes of corruption: A cross-national study. *Journal of Public Economics*, 76(3), 399–457.
- UNCTAD. (2022). *Foreign direct investment to Latin America rebounded by 56% in 2021*. Retrieved from <https://unctad.org/news/foreign-direct-investment-latin-america-rebounded-56-2021>.
- UNODC. (2021). *The role of the media in fighting corruption*. Retrieved from <https://www.unodc.org/e4j/en/anti-corruption/module-10/key-issues/the-role-of-the-media-in-fighting-corruption.html>.